

קנאביס מסייע בטיפול במחלות מעי דלקתיות

מחקר שנערך במאיר מצא כי עישון של 1 גרם קנאביס ביום מביא לשיפור ניכר בסימפטומים של מחלות מעי דלקתיות

צריכת קנאביס רווחת בקרב חולי מחלות מעי דלקתיות
צילום: דודו בכר

המטופלים שקבלו קנאביס נהנו מהפחתה ניכרת בכאבי הבטן ובשלשולים

המחקר שאנו עורכים במחלות מעיים מהווה תקווה של ממש לחולים רבים, והוא אינו המחקר היחיד בתחום המחלות הדלקתיות. כך למשל, דווח על הקלת כאבים בקרב חולי דלקת מפרקים שגרונה תית שטופלו בקנאביס רפואי. נראה כי מחקרים נוספים שיבחנו מדדים אובייקטיביים של פעילות המחלות הדלקתיות ואת אופן וכמות הצריכה, יסייעו לנו להבין את האפשרויות הגלומות בקנאביס לצרכים רפואיים.

ר"ד תמנע נפתלי היא סגנית מנהל המכון לגסטרוואנטרולוגיה ומחלות כבד במרכז הרפואי מאיר. ממצאי המחקר יוצגו לראשונה בכנס Cann10 לקנאביס רפואי

קתי עצמו, ובטרם נוכל לקבוע מה המינון ואופן הצריכה האופטימלי. לנוכח התועלת הצפויה מצריכת קנאביס רפואי, מופעל לחץ גדול מצד מטופלים רבים להסדיר את צריכתו. עם זאת, כל עוד לא הוגדרו המצבים שבהם ראוי לצרוך קנאביס רפואי, קיים צורך בפקוח קפדני של ייצורו וחלוקתו למטופלים. חשוב להקפיד ולהפריד בין תחושת האופוריה שהסם גורם, לבין שיפור אמיתי במצב המחלה. כמו כן, יש לדעת להדול מה טיפול אם לא הושג שיפור במצבו האובייקטיבי של החולה. לא פחות מכך, יש להיזהר מזליגה של הסם לאנשים שאינם זקוקים לו מסיבות רפואיות. מאידך, העובדה שוהו סם פסיכואקטיבי על כל המשמעות הכרוכות בכך, אינה צריכה להרתיע אותנו מלנסות למצות את הפוטנציאל הטיפולי האפשרי הגלום בו.

ואת, אצל המטופלים שקבלו טיפול דמה לא נצפה שיפור. רוב הנחקרים צרכו את הקנאביס בעישון והכמות הממוצעת שנצרכה הייתה כ-1 גרם ביום.

הפעילות המיטיבה של צמח הקנאביס נובעת כנראה מהעובדה שהוא מכיל כשישים חומרים פעילים, הידועים כ"קנבינואידים צמחיים". הקנבינואידים מיוצרים גם בגוף האדם ויש להם תפקידים

רבים, בין השאר הם אחראים על ויסות מנגנון הכאב, ויסות התיאבון, משפיעים על מצב הרוח ומשתתפים בוויסות תהליכים דלקתיים. מכאן ניתן להבין מדוע מתן "קנבינואידים", יכול להועיל במחלות מעי דלקתיות.

המחקר שבצענו אינו היחיד והוא מצטרף למחקרים נוספים שנערכו בעולם בקרב חולי מחלות מעי דלקתיות שמראים כי השימוש בקנאביס נפוץ למדי וכי המטופלים מדווחים כי שימוש זה מביא לשיפור ניכר בתסמיני המחלה. כך למשל מחקר שנערך בארצות הברית השווה 2 מליון חולי מחלות מעי דלקתיות ל-2 מליון אנשים בריאים ומצא כי 67% מחולי המחלות המעיים צרכו קנאביס בשלב כלשהוא לעומת 60% מהאוכלוסייה הכללית. מחקר אחר שנערך באירופה מצא כי כמחצית מ-291 חולי מחלות מעי דלקתיות שנשאלו על כך, דיווחו על שימוש בקנאביס בשלב כלשהוא של מחלתם, ורובם הגדול נימקו את השימוש בכך שקנאביס מקל על תסמיני המחלה כגון כאבי בטן ושלשולים. המחקרים העולמיים שנערכו אינם מבוקרים והסתמכו אך ורק על דיווחי המטופלים ללא מדדים אובייקטיביים של פעילות המחלה, וללא בדיקה של כמות ואופן הצריכה של קנאביס. המחקר שבצענו בישראל אמנם בדק כמות ואופן השימוש, אבל מדובר במדגם יחסית קטן. לכן, הדרך עוד ארוכה בטרם ניתן יהיה לקבוע כי קנאביס אכן מביא לשיפור אובייקטיבי בתהליך הדלקתי

תמנע נפתלי

הפתיחות ההולכת וגדלה של הקהילה המדעית לצמח הקנאביס, מעודדת אותנו להתוודע לסגולותיו של הצמח שעד לפני כמה שנים היה מוכר בעיקר כסם הגורם לתחושה כללית טובה. בשני מחקרים קליניים שביצענו במכון לגסטרוואנטרולוגיה ומחלות כבד במאיר, גילינו ממצאים חיוביים לכך שקנאביס מביא לשיפור ניכר בסימפטומים של מחלות מעיים דלקתיות (כמו מחלת קרוון קוליטיס כיבית). הכל החל כש מטופלים רבים במחלקה טענו שקנאביס מסייע להם באופן משמעותי להתמודד עם תסמיני מחלות דלקתיות של מערכת העיכול. כמו למשל, שיפור בתאבון, הקלה בכאבים והפחתת שלשולים. מנקודה זו, במחקר הראשון שהתפרסם ב-2013 ב-IMAJ, אספנו תוננים של מטופלים המקבלים קנאביס רפואי, ניסינו להבין האם השיפור שהם חשים הוא שיפור סימפטומטי בלבד או שיש גם שינוי ממשי בחומרת התהליך הדלקתי. תוצאות התוננים היו אכן דרמטיות והעידו כי לצריכת קנאביס ישנה השפעה על

תסמיני מחלות מעיים. המטופלים שקבלו קנאביס אכן נהנו מהפחתת כאבי הבטן ובשלשולים. לים ונהנו משיפור ניכר בתפקוד ובאיכות החיים.

במחקר השני שפורסם לאחרונה ב-clinical gastroenterology and hepatology, הוחלט לבדוק האם קנאביס משפר את תסמיני המחלות במספר משמעותי של חולים, או שאנו רואים רק את אלה שאצלם הטיפול הצליח ואילו אלה שאצלם הטיפול נכשל נעלימים ממעקב ואינם מדווחים, המחקר בוצע על 21 חולים אשר טופלו בקנאביס רפואי או בפלצבו באישור משרד הבריאות. המטופלים דיווחו על שיפור ניכר בתסמינים, עם ירידה בממדד פעילות המחלה. לעומת